

14 - 20 красавіка 1995 г.

4

СУМЕЖЖА

СПРАВА РУХАЕЦЦА ЎПЕРАД

Мінулы год быў плённы ў дзейнасці Таварыства Беларускай Культуры ў Летуве ў сэнсе ўвекавечання памяці дзеячу беларускай культуры, якая быў звязаны з Вільняй. У храналагічным парадку на працу году былі паставлены памятны дошкі Рыгору Шырму, Кастусю Каліноўскому, Янку Купалу і Браніславу Тарапкевічу. На першы погляд здаецца, што гэта колькасць не малая. Але трэба ўлічыць, што гэтыя дасягненны папярэджвалі гады нялёткіх намаганій.

Першая дошка з беларускім тэкстам зявілася да 500-годдзя Францышка Скарэны яшчэ ў 1990 г. Дык жа спатрэбліся чатыры гады для паразуменія з гарадскімі ўладамі, атрымання дазволу і ўзгаднення тэкстаў, затым трэба было знайсьці выкананаўцаў і вырашыць фінансавую проблему. Фінансавую дапамогу аказала Згуртаваньне Беларусаў Свету "Бацькаўщына", а ўсе працы выканалі менскі разьбяр Алеся Мірончык.

У планах Беларускага таварыства ў Летуве - чатыры новыя табліцы наступным дзеячам культуры: Пяціру Сяргіевічу, мас-таку; вучонаму Вацлаву Ластоўскому і католіцкім святым Адаму Станкевічу і Станіславу Глякоўскому.

У рэчышчы беларускага адраджэння і дзеянічалі ксяндзы А.Станкевіч і С.Глякоўскі. Шмат што агульная можна знайсьці ў жыццяпісах гэтых асьветнікаў і дзеячу беларускай культуры, на дойтія гады забытых па загаду бальшавіцкага рэжыму.

Абвода яны выхадцы з Заходніяй Беларусі. Рана звязалі свой лёс з Вільняй, бо вучыліся ў Віленскай духоўнай семінары. Тут і сустрэліся з беларускім асироддзем. Яны сталі змагарамі за родную мову ў сямынках. Здабыўшы вышэйшую тэатральную адукацыю, яны сталі кваліфікаванымі прадстаўнікамі беларускай інтэлігэнцы. Жывучы даўжэйшы час у Вільні, яны актыўна ўдзельнічалі ў грамадzkім жыцці

ВІЛЕНСКІЯ ПАВЕДМЛЕНЬНІ

У МАСКВУ БРАЗАЎСКАС НЕ ПАЕДЗЕ

Презідэнт Летувіскай Рэспублікі А.Бразаўскі не паедзе ў Москву на сінкаваньне Дня Перамогі. Аб гэтым ён сказаў, выступаючы па нацыянальнам рады.

У зачытанай Бразаўскасам заяве адзначаецца, што перамога над фашизмам я стала аднаўленнем незалежнасці дэмакратичнай Летувіскай дзяржавы. Толькі три краіны Балты з усіх даваенных зўртальскіх дзяржаў не вярнуліся на палітычную карту Еўропы.

"Рашэнне аб паездцы ў Лондан на сінкаванье перамогі ў Другой сусветнай войне яшчэ не падлягае амбэркаванню", - сказаў А.Бразаўскі, нагадаўши, што зынкненіне пасыла Другой сусветнай войне Летуве з палітычнай карты Еўропы з'яўляецца вынікам неадназначных рашэнняў Ялцінскай і Патсдамскай канферэнцыі.

"Я прыняў цыўльнае рашэнне: 8 траўня, калі большасць краін будзе сінкаваць перамогу над фашизмам, быць у Летуве. Я думаю, мы разам павінны ўшанаваць памяць ахвяр Другой сусветнай войне - летувісці з людзьмі іншых нацыянальнасцей", - сказаў А.Бразаўскі.

ЛЕТУВА - АМЕРЫКА: ПАШЫРЭНЬНЕ КАНТАКТАЎ

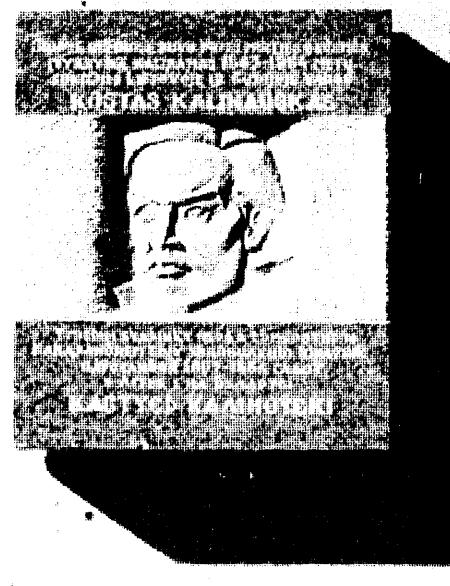
"Злучаныя Штаты Амерыкі і надалей будуть фінансаваць праграму дапамогі амерыканскіх войсковаў летувіскім калегам "Military to military", бо гэты практ у Летуве выконваецца пасыпхоя", - заяўлюе пасыль завяршэння аднадзіннага візіта ў Летуву прадстаўнік ўзбройеных сіл ЗША ў Еўропе генерал-маёр Джэральд Алэн.

Падчас візіту амерыканцы цікавіліся прыярытэтамі абароннай палітыкі Летувы.

На пытаньне аб магчымасці стварэння вайсковага саюза краін Балты, Дж.Алэн адказаў, што гэта павінны вырашыць самі дзяржавы Балты і іх "патріотычныя саюзіні", а ЗША не павінны аказваць на гэта ўплыву.

ІНТАРЭСЫ ЗАМЕЖНЫХ ПРАДПРЫМАЛЬНИКАЎ

Прэм’ер-міністр Летувы А.Шляхавіч прыняў Надзвычайнага і Паўнамоцнага Пасла Турцыі ў Летуве Э.Гезера па яго просьбе. Пасол

ВЕСТКІ З ПОЛЬШЧЫ

Камендант Падляскага аддзела межнай аховы звязнуўся да беларускіх уладаў з просьбай растлумачыць акаўчынніці інцыденту на пераходзе ў Брузгах, у выніку якога пабілі польская грамадзяніна, жыхара Беластока, а ягоную машыну пашкодзілі.

Ахвяра склала скаргу польскім памежнікам, а таксама консулу Беларусі ў Беластоку.

Паводле словаў ахвяры, 21 лютага, калі ён чакаў на ўезд у Польшу, прад памежнай пераходзе ў Брузгах, перад адним са шлагбаумам да яго падышоў афіцэр беларускай памежнай службы, якому не спадабаўся дакумент, на падставе якога падарожнік хацелі перасекчы мяжу. Гэты дакумент атрымоўваўся кожны ад памежных служб. Пасьля кароткага абмену думкамі, памежнік ударыў жыхара Беластока ў твар, а потым выбіў некалікі шыбаў у аутамабіль.

У мінулыя выхадныя тыраспальскія мытнікі затрымалі беларускага грамадзяніна, які хацеў працеваць ў Польшу каля 2 тон таматнай пасты, чаго не пазнайчы ў мытнай докладацы. Толькі ў першыя дні красавіка грамадзяніне СНД хацелі працеваць ў Польшу 4.400 літраў алкаголю, больш як 1.100 блокаў цыгарэт, 14 такарных галовак, 36 кг ікры.

На тыраспальскім мытным пераходзе былі вымушаны павярнуць назад трое грамадзянін Украйны, якіх везлі 20 кг насынай кветак, 500 сывітраў, 10 медных трубаў, дзвініце беларускі, якія везлі 300 блюстгальтараў, ды пяць беларусаў, якіх хацелі працеваць сто пар мужчынскага абутку да 60 кг нікеля і медзі.

ГАДАВІНА БНР У ВІЛЬНІ

24 сакавіка ў Вільні ў вялікай залі Дома Наукаў адбылося сінкаванье 77-х угодкі Незалежнасці Беларускай Народнай Рэспублікі. Сабраліся тут прадстаўнікі беларускіх суполак Летувы, прыбуўшы сінкавіні Сайму Летувіскай Рэспублікі Чэславас Юршанас, пасол Рэспублікі Беларусь у Летуве Яўген Вайновіч, госьці з Менску.

Рэчышчы беларускага пакутнікамі з беларускую справу. Глякоўскага падчас вайны арыштавалі ў Менску нямецкія акупантны і расстралялі. Станкевіч перажыў вайну і загінуў у бальшавіцкіх лагерах пад Іркуцкам.

Уладзіслаў СТРУМІЛА.

НА ЗДЫМКУ: адна з прац Алеся Мірончыка ў Вільні. Зьмешчана на Дамініканскіх мурах, дзе Кастусь Каліноўскі быў зняволены перад сімартычным пакараньнем на Лукіскім пляцы. Фатаграфаваў аўтар.

РАСЕЯ

МАСКВА

Сямнаццаць удзельнікаў несанкцыянаванага антыфашистскага пікету затрымалі маскоўскія міліцыянты. Пікет праўшоў перад будынкам, дзе месціцца штаб-кватэра "Русскага нацыянальнага единства" Аляксандра Баркашова.

У акцыі ўзялі ўдзел маскоўскі антыфашистычны цэнтр "антыфашисткае маладзёжнае дзеяньне" і іншыя маладзёжныя арганізацыі. Праз дзве хвіліны, як распачаўся пікет, супрацоўнікі міліцыі разагналі яго ўздэльнікам. Затрыманых пры разгоне пікетчыкаў дастаўлялі на 60-ты пастарунак міліцыі, дзе ўручили ім пасвесткі звязвіца ў гарадскую Камісію па адміністратывным правапарушэнням. Адным з затрыманых было і дзяяцільнасці пікетчыкі, якія ніяк не звязваліся з сінкаваннем. Адні з затрыманых пасыпхояць сінкаванем, якія не дазволена зесьце ад Пляяду Незалежнасці ў Сінкаве Янкі Купалы і праўядзеніем там мітынгу, дык і зусім стала зразумела, што было б пудам чакаць нейкага прывітання ад кіраўніку Рэспублікі Беларусь.

ЧАМУ АРХЕОЛАГІ НЕ

МГ

КАПАЛІ Ў ГАРАДКУ?

падставу, з якой можна начаць досьледы. Па-другое, ступень разбурэння аб’екта вельмі высокая. Знаходзіцца ён на абшары, які разбудоўваецца, што пагражае поўным яго разрушэннем. Калі мы дамовіліся на Гарадок, быў ужо канец года і ўсе фінансавыя планы былі даўно складзены. Летася здавалася ўжо, што гэта зьменіцца. Група гісторыкаў і археолагаў з Беластока, Лодзі, Горадні і Менска суپольна сформулявала тэму досьледаў: "Рэзівіццё асадніцкіх практесаў на зломе сярэднявечча ў заходніх частццах Вялікага княства Літоўскага. Вялікая зямельная ўласніць між Нарвай і Неманам". Як першое, для раскопак вызначанае было гарадзішча ў Гарадку.

- Аб'ект гэты выбарлі мы па дзвюх прычинах, - кажа Барбара Мацюкевіч-Чарнецкая. - Па-першае, захаваныя пра яго ў архівах звесткі, працы і канцепцыі гісторыкаў складаюць даволі салідную

досьледы. Падрабязны каштарыс абяцаў ён даслаць яшчэ ў гэтым самым месяцы. Ни выслалі дагэтуль.

- Я выказала заклапочанасць ў лёсам праекта, - кажа пані Мацюкевіч-Чарнецкая, - і ў сакавіку Вяводзкі рэстайратор Антон Аляксандровіч накіраваў ліст дырэктару Філіпаву з пытаннем: "Што з рэалізацыяй праекта?" Адказ атрымаў толькі ў ліпені, менавіта такі, што Музей войска ня будзе гэтым займацца. Вяводзкі рэстайратор быў толькі выкананы на Генеральнага і самастойна ня мог гэтым грошай перадаць каму іншаму. Тым часам, калі я заяўляла ў музей, што ёсць гроши на гэты праект, пачаліся мае асабістая клопаты. Аб грошах я мела інфармацыю ўжо ў пачатку сакавіка, потым прыйшло афіцыйнае рашэнне. Гэтыя гроши з'яўляюцца ў музей на яго пасыпхояць, а пасылья мяне звольнілі. Цяпер мая справа разглядаецца ў Судзе працы.

М.В.

14 - 20 красавіка 1995 г.

5

ВЫСТАПЫ

АБ СТАНОВІШЧЫ У БЕЛАРУСІ І ЗАДАЧАХ НАРОДНАГА ФРОНТУ

(Даклад З.ПАЗНЯКА на IV з’єзьдзе БНФ)

Паважаныя спадарыні і спадары, шаноўныя дэлегаты, паважаныя госьці!
Нашаму пакаленію, гэтак жа як і папярэднім, выпалаоля да якіц у цяжкі для Басьця-
каўшчыны час. Сёньня ён асабліва дрэнны. Пад пагрозай наша незалежнасць, наша нацыя-
нальная ўласнасць і нашы асноўныя грамадскія
каштоўнасці. Скрыта і адкрыта адбываючыся за-
хоп Беларусі Расеяй. Пагроза расейскага
імперыялізму, пра якую мы казалі перад гэтым
узвес час, цяпер ажыццяўляецца.

